

טיב הקהילה

דברים
ו' אב תשפ"ד

המסגרת לפי אופק ירושלים

זמני הדלקת הנרות ומצ"ש

| | |
|-------|------|
| הרה"נ | 6:53 |
| מוצ"ש | 8:07 |
| ר"ת | 8:45 |

סוף זמן קריאת שמע ותפילה

| | |
|----------|------|
| סוק"ש א' | 8:32 |
| סוק"ש ב' | 9:20 |

המניח לפי ששוק קיץ |

גיליון מס':

741

יו"ל ע"י קהילת שבת בית ד'

בנשיאות מורנו ורבנו הרה"צ

רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

טיב הפרשה

זוהי הסיבה שבפועל לא נתקבלה תשובתן של ישראל, כי על אף שעשו תשובה והתחרטו על העבר, עדיין לא זכו לבוא לידי החלטה גמורה שאכן לא נהגו כשורה, ולא שלא היתה חלילה תשובתם מעומק הלב כי אילו היה כן היו יראים לנפשם ולא היו מעיזים לצאת למלחמה, אמנם לפי דרגתם ולפי גודל החטא, היו זקוקים לחרטה עמוקה ביותר, ולבחינה הנדרשת עדיין לא הגיעו.

זהו שרמז משה בדבריו באמרו: 'זתענו ותאמרו לה' חטאנו להויה' וגו', 'זתענו ותתוודו לא נאמר, כי אם 'זתענו ותאמרו', כי הוידוי עדיין היה רק בגדר 'אמירה' כי לא היה עדיין מעומק הלב כדבעי, ועדיין לא היו יכולים להגדיר אותה כוידוי, ולכן לא נתקבלה התשובה ולא עלתה להם יפה כשעלו להלחם עם הכנעניים.

רמז נוסף לכך שתשובתם לא היתה כדבעי, מצאנו ב'חומש הפקודים' בפרשת המרגלים כשהכתוב מתאר שם את ענין התשובה נאמר (יד, ט): 'וישיכמו בבוקר ויעלו אל ראש ההר לאמור הננו ועלינו אל המקום אשר אמר ה' כי חטאנו, והנה בזה שהכתוב מקדים פעולתם אל התשובה, על אף שבפועל הקדימו תשובה מוכיח שלא היתה תשובתם כדבעי, ועיקר כוונתם בתשובתם היתה כדי להציל הפסד החיים והארץ שנגרם בעונם, וגם עצם התשובה המתואר בהמשך רמז בו הכתוב שלא היה מתוך חרטה גמורה, שכן התיבות 'אשר אמר ה' המוסבים לרישא דקרא, יכולים להסיבם גם לסיפא דקרא, ואז יהיו נקראים 'אשר אמר ה' כי חטאנו, כלומר, רק הקב"ה הוא זה המפרש את מעשינו כחטא, אבל אנו עדיין לא באנו לידי הבנה שלא נהגנו כראוי...

על פי האמור יש לומר שגם בהמשך (בפסוקים מה טו א) רמז משה על עבודת התשובה שהוטלה על ישראל על זה החטא, כי כאמור כדי שיוכה האדם לתשובה אמיתית מוטל עליו לזכר עצמו בזיכור בת ימים רבים ולכן אחר נצחונם של הכנעניים הבינו ישראל שלא זכו עדיין לתשובה כדבעי, ולכן 'זתשבו ותבכו לפני ה' ובכל זאת מפני עומק החטא עדיין לא היתה תשובה זו ראויה לתואר 'תשובה', ולכן 'ולא שמע ה' בקלכם ולא האזין אליכם' כי עדיין היה זה רק בבחינת 'קול' 'אמירה', כיון שכן 'זתשבו בקדש' – התיישבתם לעבוד את השי"ת כדי להוסיף עליכם זיכור וקדושה 'מימים רבים' ורק אחר שיישבתם 'כימים אשר ישתב' זכותם להתרומם ולהכיר היטב בחומרת מעשיכם, ואז זכותם לזנוף' – שזכותם לשוב אל בוראכם.

על כל פנים רואים מכאן שלא בקל זוכה האדם לתשובה, כי אם מתוך חרטה מעומק הלב, וכן שנינו ברמב"ם (הלכות תשובה פרק ב' הלכה ב) שרק תשובה כעין זו מתקבלת לרצון, והא לך לשונו: 'זמה היא התשובה; הוא שיעזוב החוטא חטאו ויסדרנו ממחשבתו ויגמור בלבו שלא יעשהו עוד, שנאמר (ישעיה נה ז): 'יעזוב רשע דרכו ואיש און מחשבותיו'. וכן יתחם על שער, שנאמר: (ירמיה לא יח) 'כי אחרי שובי נחמתי ואחרי חרדתי ספקתי על ידך'. ועידי עליו יודע תעלומות שלא ישוב לזה החטא לעולם עכ"ל.

לאור כל האמור מוטל על האדם לבקש רחמים שלא יחטא ואחר שכבר חטא יבקש רחמים שיוכה לתשובה אמיתית המתקבלת לרצון לפני אדון כל.

ותענו ותאמרו אלי חטאנו לה' אנהנו נעלה ונלחמנו ככל אשר צונו ה' אלקינו ותתגרר איש את כלי מלחמתו ותהינו לעלת ההר: ויאמר ה' אלי אמור להם לא תעלו ולא תלחמו כי אינני בקרבכם ולא תנגפו לפני איביכם. (א, טז טז)

דרך התשובה הראויה

כדי להבין את המסר הטמון במקראות אלו צריכים לדעת ב' כללים בענין התשובה א. שגם אחר שנכשלים בחטא חמור יכולים תיכף ומיד לתקנו בתשובה. וכח התשובה חזקה היא כל כך שמועלת אפילו לבטל שבועתו של הקב"ה כי באמצעות התשובה משתנה מהותו של האדם ונעשה כאדם אחר, ועל אדם כעין זה לא נגזרה הגזירה. ב. מאידך מוטל על האדם לדעת שלא בנקל יכולים לזכות לתשובה, כי אין התשובה מועלת אלא אם כן היא מעומק הלב, ואי אפשר בקל לבוא לידי חרטה עמוקה כל כך. ולכן מלכתחילה יהיה האדם זהיר מאוד מן החטא שמתא, לא יזכה חלילה לבוא לידי תשובה אמיתית.

שתי נקודות אלו שופכים אור על הבנת הדברים, דהנה כלל ישראל נכשלו באותה שעה בעוון חמור ביותר, עד כדי שהתערערו על ה' והטילו בו דופי באמרים 'בשנאת ה' אותנו ר'ל, גם העונש הכבד שהוטל עליהם מוכיח עד כמה גדלה חטאתם, ובכל זאת כשהשיכמו ושמעו מה גור עליהם בוראם בשבועה, בקשו לחוקק את חטאתם ואת הגזירה שבאה בעקבותיה בשתי תיבות: 'חטאנו לה'! אחר שאמרו שני תיבות אלו הבינו שכבר חזר המצב לקדמותו, ומעתה יכולים הם להתכונן למלחמה ולצנח ולהיכנס לארץ, ונזירות 'במדבר הזה יפלו פגריכם' איננה עוד, דבר זה אין הדעת סובלתו, להעמיק כל כך בחטא, ובאמירה קלה נהפכים שוב לצדיקים!

התשובה לכך היא: כן!

יש מציאות כזה שכששואמרים 'חטאתי' נמתק הכל! והיא כשתיבה זו יוצאת מפי גרונו של אדם כחוצאה מחרטה על העבר. כי אז מתפרשת תיבה זו למצות התשובה, ובכח התשובה נהפך האדם לאיש אחר וביכולתו להמתיק אפילו הדינים הקשים ביותר! וגם שבועה שנשבע הקב"ה מתבטלת בכח התשובה כנזכר.

וידעתי גם ידעתי שעדיין איך רואה בדברי שום תשובה לתמיהתך, שכן לא גיליתי לך כי אם שזוהי המציאות ושמצאיות זו נקראת 'תשובה', ועדיין הגך תמיה למה באמת יועיל תשובה?

אמנם תמיהה זו אינה כל כך בתוקפה אחר שתבין גם הכלל השני הנוכח, שאותה אמירה 'חטאתי' המועלת לשנות את מהותו של האדם צריכה להיות מעומק הלב, וכשהאדם זוכה לכך, נעשה אכן בריה חדשה, כי עיקר האדם הוא ה'דעת' וכשהדעת משתנה משתנה עיקרו של האדם.

כעת גם תבין שבדרך כלל אין האדם זוכה במהרה לשנות דעתו עד שיבוא לידי תשובה מעומק הלב, ובעיקר בחטאים הנעשים בזדון ר"ל, שכן אם ביום האתמול לא בחל האדם בחטא חזקה שלא ישנה היום את דעתו מן הקצה אל הקצה, ועל פי הרוב צריכים זיכור גדול עד שהדעת משתנה לטובה, ואז אין הוידוי תלוי באמירה מן השפה ולחוק, ולכן עושה אמירתו ורשם.

טיב המערכת

אבלי ציון וירושלים

סיפר הרה"ח ר' אהרן קרול זצ"ל: כי בימי בחירתו כאשר הרבי האמרי אמת סגור זיע"א עלה לארץ ובא לגור בירושלים ביקש לעלות לכותל המערבי, והוא – ר' אהרן זכה להיות בין המשמשים שליווהו בדרכו, כמובן שההליכה היתה ברגל, ומשער יפ עד לכותל היו צריכים לעלות מדרגות רבות, ומאחר שהרבי היה זקן וחלש הוצרכו המלווים לשאת את כסאו, והיו המשמשים הנושאים את הכסא מתאמצים לעלות במהירות כמנהגם עד שהגיעו לכותל המערבי, כשהגיעו הגיחו את כסאו של הרבי וקיוו כי כעת יוכלו לנוח מעט מטורח הדרך ולאגוד כוחות לדרך חזון, אך בקושי הספיקו לקרוא פרק תהילים אחד ומיד ביקש הרבי לשוב לדרך, משום שאינו יכול לסבול את גודל הצער וכאב החורבן וצער השכינה בראותו את מקום המקדש בחורבנו.

אנו עומדים ממש בשיאם של ימי האבל על חורבן בית המקדש, ולצערנו הרב ולדאבון ליבנו, בית המקדש כל כך רחוק מבינתנו ומחבתנו, ואינו יודעים אפילו מה חסרנו ועל מה אנו אבילים עד שצריכים אנו להתאמץ כדי להצטער ולהתאבל על החורבן, ובסידור ר' יעקב מעמדן מביא עדותו של גוי שהיה נציב הרומיים בירושלים, והיה עד ראייה להקרבת קרבן הפסח ומתאר את כל הפאר וההדר שהיו שם, ובסוף עדותו כותב הגוי שאחר כל מה שראו עיניו, אינו מבין איך היהודים יכולים לשרוד ולחיות בלא הבהמה!

אמנם לא דורשים מאיתנו שנגיש את אותם הרגשות שהרגישו בני דור החורבן, וגם לא שנהגו כמו שנהגו גדולי ישראל בכל הדורות, שזכו והרגישו את כאב החורבן, אבל לפחות שלא נתעלם שלא נחשוב שהכל טוב, וגם אם איננו מבינים מה חסרנו – עצם הידיעה כי חסרנו דבר גדול מאוד, אמורה להעציב את רוחנו, ומזה אף אחד אינו פטור, ולכן קבעו לנו חז"ל מנהגי אבלות בימים אלו כדי 'לעזור' לנו לזכור את הצער וגם להרגיש אותו בעצמנו, וכבר אמרו 'כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בבנינו', ויהי' שזוכה בקרוב מסמך לראות בנחמת ציון וירושלים ובבניין בית המקדש.

(על פי טיב האמרים בין המצרים)

ניתן לשמוע את שיחותיו של מורנו ורבנו שליט"א • במספר מיוחד וישיב

באידיש: 073-2951321 • בלשון הקודש: 073-2951320

עדכוני שיחות: 0534-100024

י"ד הועדה הרוחנית ר' יעקב רבינוביץ | ערך: ש. גולדשטיין

טיב הודעות

טיבת הלכה

הלכות ט' באב

נכתב ע"י הר"ר מאיר רבנבין שליט"א

סעודה המפסקת

א. ערב תשעה באב בסעודה המפסקת לא יאכל אדם בשר ולא ישתה יין, ואף שכבר נהגו לאסור מ"מ כאן חמור יותר שאסור מן הדיון (הק"ב ס"א ובס"ב סק"ג). ואפילו בסעודת מצוה אסור, אך מכל מקום אם נמשך הסעודה לאחר חצות אין כאן בית מיוחד, רק שלא יהיו יותר מעשרה ואפשר דדוקא לאלו הלומדים שבעצמם (שע"ח ס"י תקנ"א סק"ט).

ב. לא יאכל שני תבשילין בסעודה המפסקת (ס"י הק"ב ס"א). והטעם כדי להרבות אבל ויזכור חורבן הבית ויצטער עליו (ס"ב סק"א). ואין חילוק בין צלי ומבושל לענין זה (ס"ג).

ג. אפילו בישראל מין אחד בשתי קדירות היו כשני תבשילין, והיינו כשהאחד בלילה עבה והשני בלילה רכה אבל אם שניהם שוים אין בזה קפידא (והלא כהנה"ג הסוכא בשע"ח). וכן יש להחמיר וליותר משני מינים בקדירה אחת, אלא אם כן הוא דבר שצרכו בכך כל השנה כגון אפונין שנתונים עליהם בצלים וביצים (ס"ד ובס"ב שיע"ח ש"ס).

ד. תבשיל הנעשה מדבר שנאכל כמות שהוא חי מקרי תבשיל לענין זה (ס"ה).

ה. מותר לאכול פירות כשהם חיים אפילו כמה מינים (ס"ד).

ו. שתיית טי"א וקאו"א לא חשיב מין תבשיל כלל, שאין זה אלא כשתית מים או שארי משקים המותרים (ערוה"ש ס"ט, וכ"כ בשע"ח סק"א).

ז. אם בישראל שני תבשילין בקדרה אחת יכול ראוּבן לאכול תבשיל אחד ושמועון התבשיל השני (שע"ח סק"ג).

ח. בדבר האפיו יש דיעות אי הוי בכלל תבשיל או לא ומ"מ אין לאכול עונות כיון שאיכילתן בשביל תענוג (ש"ת התעוררות תשובה ס' ש"מ"ט) וי"א שאין איסור בזה אלא דינו כשאר פת שמוחר לאכול (ה"לכות אבן שירא).

ט. ממעטים בו בשתיית כל מיני משקים כגון אם רגיל לשתות בסעודה ד' כוסות ישתה ג' כוסות (ס"א ובס"ב ש"ס).

י. נוהגים לאכול ביצים קשים כשהם קרים מפני שהוא מאכל אבלים (ס"ה ובס"א סק"ו). ולכן אסור לאכול שום תבשיל נוסף בסעודה המפסקת כדי שלא יאכל שני תבשילין (ס"ב ש"ס).

יא. יש נוהגים לאכול פת מעיגולים שקורין בייגל, והוא המאכל שנוהגים להברות בו את האבילים מפני שגוּלן, לדומים להאבילות והמיתה הוא לגלגל החוץ בעולם (ערוה"ש ס"ה).

יב. יש נוהגים לטבול אחר אכילתן פת באפר ולאכול, ואומר זהו סעודת תשעה באב (ס"ז ובס"ב ש"ס). ויש נוהגים לטבול הביצה באפר (אי"א ס"ג ס"ח ס"י ס"ט).

יג. מי שאפשר לו לא יאכל בסעודה המפסקת אלא פת חריבה במלח וקיתוּן של מים ומכל מקום אולי ימנעו בשיעור אכילתו, אלא יעשה באופן שיוכל לסבול התענית וכן בשתיית המים (ש"ע"ח ש"ס ובס"ב סק"ו).

יד. נהגו לישב על גבי קרקע בסעודה המפסקת. ומ"מ אין צריך לחלוץ מנעליה, מפני שאין אבילות נוהגת עד הלילה ומטעם זה מותר לישב אחר הסעודה על הספסל (ס"ז ובס"ב סק"ח).

טו. מה שהצריכו לישב על גבי קרקע בסעודה זו אינו מטעם אבילות דאזתה הסעודה הוה

טיבת הבניין

עת לבכות

יש להצטער ולבכות גם על שאר האבדות שאברו לנו בחורבן הבית

בכה תבכה

שילמה המלך אמר בקהלת (ג' א-ד), "לכל זמן ועת לכל חפץ תחת השמים וגו' עת לבכות ועת לשחוק". ובפשוטות היינו אומרים שעת לבכות עולה על כל מיני זמנים של אבילות העלולים להתורגש ולבוא על האדם ח"ו, ואילו "עת לשחוק" הכוונה למצבים של שמחה הפוקדים את האדם מזמן לזמן. אולם רש"י רוח אחרת הייתה עמו ופירש (שם): "עת לבכות – בתשעה באב, ועת לשחוק – לעתיד לבא, שנאמר (ה"ל"ה ק"ג ב) 'או ימלא שחוק פיננו'. ויסוד הדברים הוא על פי דברי המדרש (קהלת רבה ג' א'): "עת לבכות – דכתיב (איכה ב' א) 'בכה תבכה בלילה, ועת לשחוק – דכתיב (ה"ל"ה ק"ג ב) 'או ימלא שחוק פיננו'".

מכאן רמז מן הכתוב המגלה לנו על חובת הבכיה בתשעה באב שביום זה אנו בוכים ומייללים על חורבן ואבדן בית מקדשנו ותפארתנו, נחלת הקודש אשר הפכה לציה ולשטמה ואשר על כן עיון בשר תבכה וירושלים נתן קולה וכל בית ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה'. וכל מי שיראת ה' נגע בלבבו, ומתוך הצער והכאב הנורא הריהו בוכה ושופך דמעות כמים בסופו של דבר ולעתיד לבוא הוא זוכה להיות בכלל אלו שעליהם אמרו חז"ל (תנ"ת ל"ג): "כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה", ועל ידי זה ניצול מלהיות נמנה מן הכת האחרת שעליהם אמרו את המשך המאמר – "ושאינו מתאבל על ירושלים אינו רואה בשמחתה".

חורבן הבית בכל שנה ושנה

על כן בליל זה של תשעה באב יבכיוּן וייללוּן כל ישראל על השריפה אשר שרף ה', שהלא לא לאותו הזמן בלבד חרב בית המקדש, אלא בכל שנה ושנה שעדיין לא נבנה בית המקדש, ר"י זה כאילו נחרב מחדש. צא ולמד ממה שאמרו חז"ל (ירושלמי יומא ה'), שכל דור שלא נבנה בית המקדש בימיו כאילו נחרב בימיו, נמצאת אומר שבכל שנה ושנה נחשב הדבר כאילו נחרב הבית זה עתה ממש. אם כן יוצא אפוא שגם האבילות על חורבן בית המקדש אינה אבילות על דבר ישן נושן שבמשך הזמן קרה ונחלש הכאב, אלא דומה הדבר כמי שמתו מוטל לפניו, שבאותה שעה הצער והיוגן כואבים ויורדים עד דכדוכה של נפש. ועל זה אנו אומרים בתפלת המנחה של תשעה באב: "נתח' ה' אלוקינו ציון אבלי ציון ואת אבלי ירושלים", שאנו מבקשים נחמה על 'אבלי ירושלים' ועל 'אבלי ציון' בלשון הווה כי הצער והיוגן הוא דומה לאבילות על שבר שהשבדנו אך זה עתה, והיאך לא נבכה. מלבד זאת נוספה צרה על צרותינו, שהרי יחד עם החורבן הנורא וידה ססך המבדיל שחוצצת ומבדלת בינינו לבין אבינו שבשמים כדאיתא בחז"ל (ברכות ל"ב): "מיום שחרב בית המקדש נפסקה חומת ברזל בין ישראל לאביהם שבשמים", ואם אומרינו שבכל שנה ושנה כאילו נחרב שוב הבית, הרי שגם מחצית הברזל הולכת ומתרחבת משנה לשנה ועל דא ודאי קא בכינא.

הבכי על מי שנותר בחיים

סיפר הגאון רבי אלי' לופיאן זצוק"ל, כי מצאו פעם לרבו רבי נחום זאב מקעלם זצוק"ל, והיה בוכה תמורים על גוסר רבי צבי הירש ברוידא שעלה והתעלה לעולם העליון, שאילו את רבי נחום זאב, ילמדנו רבינו, הרי אמרו הכמטני (פסחים נ"ד): שנוזיה על המת שישתכח מן הלב, והלא רבי צבי הירש כבר הסתלק מהאי עולמא לפני עיני ועידינו, ואם כן למה זה אתה בוכה עתה.

פתח רבי נחום זאב את פיו במשל, הייתה עיד אחת שרוב תושביה היו עניים מרודים, אולם איש אחד היה באותו מקום שבחמלת ה' עליו זכה לעושות חיל בעסקיו עד שנגעשה לעושר מופלג, אך יחד עם זאת לא אטם לבו לדלות כדרך העשירים שאינם יכולים להרגיש את צערם וצוקתם של העניים, אלא הוא פתח את שערי ביתו לרווחה והיו כל אנשי העיר מסבים על שולחנתו, ועוד היה מוסף לכל אחד ואחד מתוך די הגונה שעזרה להם לכלכל את בני ביתם ברווח, כך היה הדבר נוהג שנים הרבה עד שההרגל נעשה לטבע כמעט ושכחו העניים את טעם המחסור והדלות. שנה רדפת שנה העשירי הולך וזקן ומגיע לשיבה טובה,

עד שלטוף נאסף אל עמיו והלך בדרך כל הארץ. אין לתאר את גדול השבר שפקד את בני העיר לשמע הבשורה הנוראה, הם הכירו בטובתו וחסדו של מטיבם העשיר, הם ספדו עליו וקוננו כפי הראוי לכבודו, כולם העלו על נס את פעלו הגדול אשר עשה למענם כשהציל אותם מחרפת רעב ממש.

אולם ככל שחלף הזמן לא שכך ולא שקט כאבם כלל, וכלל, להיפך, רק הלך והתגבר, ככל שהתרחקו מן התקופה שבו הסתלק העשיר מן העולם נעשה מצבם הולך וקשה, שאם בתחילה עדיין נשאר להם מעט ממוֹן שנתן להם העשיר ביד רחבה, הרי שבמשך הזמן נצטמקו הדמים ונעשו הלון וחסור, כעבור תקופה מסוימת החמיר מצבם כל כך, עד שהגיעו לפת לחם ממש ואין מי שיושיע בעדם. פשוט הדבר, שעד כמה שהיו מצטערים אנשי העיר בשעה שהשיב העשיר את נשמתו ליוצרו, הרי שלאחר זמן, כשהרגישו ביותר את עומק המחסור והדלות, הלך בכיים והתעצם כמעין המתגבר ולא היה מי שיוכל לנחם אותם, ובכל עת שהיו מעלים את זכרו היו עיניהם נשטפים בנחלי דמעות כמים בלא שיוכלו לתת מעזור.

סיים רבי נחום זאב את משלו ויאמר, אין אני בוכה על מורי ורבי צבי הירש זצ"ל, שהלא הוא עלה ונתעלה לגנוי מרומים בעולם העליון, מקום שצדיקים יושבים שם ועטורותיהם בראשם ונהנים מזיו השכינה, אבל בוכה אני ומתאבל על נפש עצמי שנטשאר לחיות בהאי עולמא, שאין לי עתה מי שיוזרה דעמי ומי שיבין שמועתי, וכל מה שגורו חז"ל שישתכח מן הלב הוא רק על המת אבל על החי לא גורו שישתכח ואין לא אבכה על עצמי.

האבדות שאנו אבדנו בחורבן בית המקדש

אותו העניין אפשר להמליץ גם על מה שאירע לנו בחורבן ירושלים עיר הקודש והמקדש, שאין אנו בוכים רק על הבית הגדול והקודש שחרב, אלא בוכים אנו גם על עצמנו, שזמנו שנוחרב בית המקדש חסרנו את קרבת ה' שהיה לנו, חסרנו את עבודת הכהנים והלוויים משרתי ה', חסרנו את הקרבת הקרבנות שהיו מכפרים כל יום על עונותינו, חסרנו את העלייה לרגל, אינו עולים לציון ברנה ונהנים מזיו השכינה, ועתה חסרנו כל אלה, מי ידע לנו ומי יחושש את חולינו, הרי רק על המצב בו נקלענו אנו עצמנו יאה לן למבכי, באיזה מדרגה עליונה היינו שורים ובאלו אשפתות מתגוללים אנו כיום.

רק בעצם ההתבוננות על השפע הגדול והקדוש שהיה לנו עת ילה נר ה' על ראשינו, כאשר ידוע שממקום הקודש והמקדש היה נשפע שפע ברכה לכל העולם כולו, כי שם צוה ה' את הברכה והחיים, שם היו כל צינורות השפע והלחם מן השמים ומאותו המקום היינו זוכים להגיע לבקבות בהש"ת ולהשנות נפלאות בתורה הקדושה, שהרי מציון תצא תורה דבר ה' ונבואות מירושלים (מ"ט ד' ב), ועין בעין היינו רואים את אהבת וחמלת הש"ת עלינו בליבון חוט השני, ועתה חסרנו את כל אלה, עצם ההתבוננות בזה מביא את האדם לגנות בכי.

מי שאינו ירא שמים ידאג קודם על החורבן שלו

אולם גם אם אחר ההתבוננות בכל מה שמינו לעיל, עדיין לא יתעורר האדם לידי בכי ואבל על חורבן בית המקדש, אין לנו אלא להזכיר את אמרתו הנודעת של הגר"ק ה'חידושי הרי"מ מגור ז"ע, שהיה משנן את הנפסק בשולחן ערוך (א"ח סי' א סק"ג): "דאי לכל ירא שמים שהיא מיצר ודואג על חורבן בית המקדש", ומדוע נקבעה הלכה זו רק לאנשים יראי שמים ולא לשאר כל אדם כי מי שאינו נכנס בגדר של ירא שמים צריך קודם כל להיות מיצר ודואג על החורבן שלו עצמו, ורק אחר כך יבוא לידי דאגה על חורבן הקודש והמקדש.

והדבר ברור, דכאשר תעורר לראובן על חורבן הבית מתוך צער ובכי, באמת ובלבד שלם לא כעל איזה צרה ישנה נושנה שנס שנס ליה, אלא כמי שחרבה לו הבית זה עתה לגד עיניו, הרי שהקב"ה ממקומו יפן אלינו ברחמים והוא יושיענו ויגאלנו שנית וישמענו ברחמינו שנית לעיני כל חי לאמר, הן נגאלתי אתכם אחריית כראשית להיות לכם לאלקים.

בספר הקדוש 'תפארת שלמה' להרה"ק רבי שלמה הכהן מרדומסק ז"ע, מגלה נפלאות בפסוק זה שבפרשתנו על עוצם גדולת וסגולת זו השבת 'שבת חזון', אשר תחול תמיד בהאי פרשתא דידן. שעל כך בא הכתוב לרמוז לנו וללמדנו מעט מרזי מסתרי 'ושבת חזון' עתה, כמה גבורה ועצומה קדושת זו השבת שבתוך ההסתה. - כדי שנדע את אשר לפנינו, ונשכיל להתגבר ולהתעצם כנגד חשכות הסתר ימים הנמוכים הללו של 'בין המצרים'. כנודע בסוד מאמר הזוהר הקדוש (ה"ב קפד.): 'לית ג'הורא אלא הווא דג'פיק מגו חשוכא!' [אין 'אור' אלא אותו אור היוצא מתוך החושך].

וזה לשון קדשו של התפארת שלמה בפרשא דידן: 'ה' אלקינו דיבר אלינו בחורב לאמר, רב לכם שבת בהר הזה. - הפרשה זאת נקרא תמיד בין המצרים בשבת חזון. והיא מרמזת לנו, כי 'ה' אלקינו דיבר אלינו בחורב - אף שבת המקדש הוא חרב בעונותינו הרבים, אף על פי כן 'רב לכם שבת' - הוא 'שבת'. כי האומנם כל המועדים הם לפי הזמנים כמש' (בתפילת י"ט) 'מקדש ישראל והזמנים, והיה לנו מצות עליית הרגל והבאת הקרבנות, ובזמן הזה אין לנו דבר. - אבל שבת היא קביעה וקיימת גם בזמן הזה. וזה שאמרנו ז"ל (שבת י'): 'מתנה טובה יש לי בבית ג'ני ושבת שמה, רוצה לומר אף שבת המקדש נגנז - אך השבת קיים לעולם' עכ"ל.

למדנו מדברי קדשו המאירים שדווקא בתוך זמני 'חורב' וחורבן, כשהחושך ממלא הארץ במסתרי ימי 'בין המצרים', ועינינו רואות וכולות בחורבן הקדושה והטהרה בישראל. כפי שכבר בוכה והומה על כך במר לב רבינו גרשום מאור הגולה זצוק"ל וזועק עד לב שמים (בסליחת זכור ברית): 'גולה אחר גולה, גלתה יְהוּדָה כְּלַת דָּוִד כָּל הַיּוֹם וְכָל הַדָּרֶז וּמִבְקֶשׁ אֵין לָהּ וכו'. העיר הקדש והמחוזות היו לחרפה ולבזות וכל מקהידיה טבועות וגנוחות'. וכראותנו כיום לנגד עינינו דור קשה ומזוהם כזה, שכוחות הטומאה והסטרא אחרא מתגברים מאוד רח"ל 'בחורב', להחריב את התורה ולהרוס כל דבר שבקדושה, ולהחטיא את ישראל בתפיסת התאוות שבימי הקיץ הלוהטים ה' ישמרנו מהם ומהמונם.

ואף על פי כן בתוך כל החורב' הזה 'ה' אלקינו דיבר אלינו, השי"ת קורא לנו מתוככי ההסתר וקושי הניסיונות והחשכות, לגלות לנו פנימיות האור הנערב הנסתר בימים אלו למי שיתאזר בגבורה ויאמץ לבבו כנגד היצר הרע וחיילותיו, ומציץ מבין החרכים לדבר אלינו, להבין ולהשכיל היכן האור הטמון כאן. - והוא שבבנות הללו של בין המצרים, ובפרט בשבת חזון!

קול ה' זועק אלינו מהר חורב לאמר, רב לכם שבת בהר הזה! - נתגלו נא את השבת קדש הנשגבה בהר גבוה זה, כי ביום השבת אין חשכות כלל, והכל מאיר וזורח בלב נפש ישראל.

וכמש' ה'תפארת שלמה' עוד (שבת חזון): 'כמש' (סדר קבלת שבת) 'רב לך שבת בעמק הבכא'. - ימי המצרים בין 'ז' בתמוז להשענה באב המה 'עמק הבכא' ואז 'רב לך שבת' יום השבת קדש בימי המצרים הוא יותר גדול מכל ימות השנה. להורות גודל מעלת יום השבת בזמן הגלות כשבת יום השבת יש שמחה לפני השם יתברך ב"ה יותר מבזמן שבת המקדש היה קיים. משום דשבת קדש נעשה היחוד למעלה גם בזמן הגלות, כי הוא קביעה וקיימת. ובימי החול כביכול גם הקב"ה בגלות ע"ד (תהלים צא טו) 'עמו אנכי בצרה', אם כן כשבת יום שבת קדש יש לו להשם יתברך שמחה גדולה שנעשה היחוד ויוצא מהגלות' עכ"ל.

ראה שם עוד בלהבות דברי קדשו, ובעוד ספרים קדושים בזה. ולב חכם ישים אל ליבו, לנצל לטובה את פנימיות האור הבוקע מתוך החושך בשבתא קדישא הדין, כמו שרמז החכם מכל אדם בספר קהלת (ב יג-יד): 'וראיני אני שיש יתרון לחכמה מן הסכלות, כיתרון האור מן החשך. החכם עיניו בראשו, והסכלי בחשך הולך'!

מקדש מלך עיר מלוכה קומי צאי מתוך ההפכת רב לך שבת [שבת]. בעמק הבכא והוא יחמול עליך חמלה. - לכה דודי לקראת כלה פני שבת נקבלה

סעודת שבת קדש בהיכל קדשו של הגה"ק מאורם של ישראל הרבי ר' שמעלקא מניקלשבורג ז"ע, התנהלה באותה שבת, כמו בכל שבת בדחילו ורחימו והתרוממות רוח ונפש, התלמידים והחסידים עמדו בלהט אש קדש, מסבבים את הצדיק כחומה, כשהם צמאים ומייחלים לכל מוצא פי קדשו ולחזותו בעבודתו הנשגבה בעריכת הטיש, כשהם שואבים מלוא חופניים קדושה שמחה וברכה. והנה הושלך חס בכל רחבי בית המדרשו הרבי הגה"ק אשר נודע והתפרסם בגאונותו העצומה החל באמירת התורה והדרוש לכבוד שבת קודש!

רב לכם שבת [שבת] בהר הזה!

"ה' אלקינו דבר אלינו בחורב לאמר רב לכם שבת בהר הזה" א' ו

פתח הרב ואמר, גרסינן בפרק קמא דשבת (י'): בדרשת מקראי קודש של שבת מלכתא בזה"ל: 'ואתה דבר אל בני ישראל לאמר, אך את שבתתי תשמרו כי אות הוא ביני וביניכם לדרתכם לדעת כי אני ה' מקדשכם. - אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה, 'מתנה טובה יש לי בבית ג'ני ושבת שמה, ואני מבקש ליתנה לישראל, לך והודיעם' ע"כ.

ולכאורה צריך ביאור, מה ענין 'הודעה' זו, ומה טעם יש בה. ומדוע בא ציווי השם יתברך במיוחד למשה על 'מסירת' מודעה זו, להודיעם שזו היא מתנה טובה מבית ג'ניו של הקב"ה. אולם המשיך הרב, אגדתא זו תתבאר יפה על פי 'טיב המעשה' שבא לידי ושהתרחש בביתו בשבוע זה החולף.

הכל עשו אותם כאפרכסת והקשיבו אל סיפורו הנוקב של הרב, וזה היה דבר המעשה:

השבוע באחד הימים סיפר הרב, הגיע לפני איש עני ונכה רות, ובכה במר ליבו על מצבו הקשה מנושא בכיותו ודמעותיו של העני השבור נגעו מאוד לליבו. אך כשערכת חיפוש מדוקדק בבית אחר מעות לצדקה לא מצאתי לעצמי ולא כלום הוא אחר להגיע לאחר שאת הכל למש כבר נטלו שאר האביונים של אותו יום והבית ריק מכל.

[הרבי ר' שמעלקי היה מפורסם בדורו, מלבד שלל צדקותיו וגאונות גם לבעל צדקה גדול, הוא היה מפורסם מפור הרבה לצדקה, ואת כל הכספים שהגיעו אליו מכל קצוות ארץ היה מחלק תיכף לצדקה לעניים].

הצטערתי מאוד על שאין ביכולתי לסייע לאיש ישראל קדש לרוממו ולהעמידו על רגליו, אך לפתע נזכרתי מאותם תכשיטים יקרים של הרבנית הצדקנית המוצנעים ומוחבאים היטב בין הכרים והכסות שמתחת המיטות... באותה עת שהתה הרבנית מחוץ לבית, ניגשתי אפוא אל אותו מחבוא שלפני מותני בוהירות טבעת זהב משובצת באבן יהלום! ומיהרתי להעניק אותה בשמחתי הגדולה של מצות הצדקה לאותו עני.

הנהגה אף יצא העני יצא הבית שמה טוב לב על התשורה והגונה והעשירה שבידו, שבה לה הרבנית אל ביתה, ומשהבחינה באותו עני היוצא בשמחה ובגילתה הבינה תיכף בביתנה הייתה שמן הסתם נתחבה לתוך ידו מתנה הגונה... ושכנראה קיבל כאן איזה 'תכשיט' מתכשיטיה, שהרי כסף אחר אין בנמצא בכל הבית...

הזדרזה לה הרבנית ומיהרה להיכנס הביתה, ותיכף משיגישה אל מחבוא אוצר התכשיטים גילתה שאכן הטבעתה היקרה מפז איננה, וכנראה נמצאת בידו של העני.

ברוב תדהמה החלה לזעוק על אותה טבעת גדולה ויקרה, והרימה קולה בצעקתה לאמר: הלא זו הטבעת שווה שלוש אלפי אדומים! וכיצד ניתן 'לוותר' עליה? ומה גם שבוודאי זה העני אינו יודע כלל את ערכה של הטבעת, ולבטח ימכור אותה בתמורת עשרה אדומים, ולא יהנה ממנה כמעט כלום...

כששמעתי את דברי הרבנית הצדקנית, יצאתי מהרה לרדוף תיכף אחר אותו עני. אך כראות זה העני שהרבי רדף אחריו, כסבור היה שבוודאי 'התחרטת' מאותה נתינה רבת, ועתה רוצים לנטלה ממנו ולהוציא מידו בחזרה את הטבעת היקרה... לפיכך פתח במנוסה, והחל לברוח ממני כדי שתישאיר טבעתו בידו, אבל בסמיעתא דשמיא התגברתי כנגדו ודלקתי אחריו ביתר שאת עד שהצלחתי לתופסו.

כשעמד לו העני כך בפיק ברכיים פתחתי ואמרתי לו בשמחה רבה: תדע נאמנה, כי טבעת זו שהענקתי לך ערכה רב עד מאוד! והיא שווה שלוש אלפי אדומים! היחזר נא היטב שלא למוכרה בדמים מועטים! - שמה העני בכפלים, נתן תודה וברכה על הצדקה הגדולה.

נמצינו למדין ממעשה זה, סיים הרב, שאילו לא היה אותו עני יודע למיך על עוצם יקרת מתנת התכשיט שקיבל, היה מסוגל לאבד הכל במחיר יד, והיה ניגש למוכרה תמורת כמה אדומים מועטים... לפיכך יש להבהיר ולהודיע תמיד את ערך המתנה שנותנים, כי 'הנותן מתנה להחירו צריך להודיע'.

היינו ששלחו השי"ת למשה להודיע לבני ישראל את ערך גודל יקרת מתנת השבת קודש, שיש בסגולתה 'לדעת כי אני ה' מקדשכם, כדי שיידעו להעריך נכונה את הזמן הנשגב והמתנה הנפלאה של שבת קודש, ולא ימכרוה בחתיכת קוגעל וכדומה... אלא יצילו את זמנה הנשגב להתעלות במעלות הקדושה, ולקרבת אלקים טוב.

[על פי טיב זמירות שבת]

- * * -

באחת משיחות קדשו, סח הרה"ק בעל ה'נתיבות שלום' מסלונים זצוק"ל (י"ד השבוע ביום ראשון) מטיב זיכרונות ימי טל ילדותו.

בילדותו, סיפר הצדיק הצטרפתי אל אבי זצ"ל לנסיעת קודש לשבת את השבת במחיצתו של הרה"ק בעל 'בית אברהם' מסלונים זצוק"ל, אשר היה כולו של מלחנת והעלה את תלמידיו | הפשך בעמוד הבא <

סיפורי השגחה פרטית שנשלחו לערכת ע"י הקוראים

נזרי מעם ה'

קראתי את הסיפור של הגיליון האחרון עם המסירות נפש לתפילה בציבור ונזכרתי בסיפור דומה שאירע עמי ועם אחי, אך לפני חודשים מספר כאשר טסנו יחדיו ליארצייט של רבי ישעיה בן ר' משה מקערסטיר דרך פולין. תכננו שאת תפילת מנחה נתפלל מיד עם הנחיתה בשדה התעופה בעיר קטוביץ' מאחר ויתקבצו שם יהודים רבים שירצו אף הם להתפלל.

נחתנו בשעה טובה וניסינו לארגן מנין למנחה, אלא שכולם מיהרו לאוטובוסים שלהם ולא יכלו להתעכב אף לרגע אחד מחשש שיפסידו את הנסיעה עם הקבוצה. מתברר שכל שאר הנוסעים הדתיים וחרדיים היו משויכים לקבוצות מאורגנות כך שלא בער להם להתפלל כעת מה גם שיש עוד כארבע שעות לשקיעה...

להם לא בער להתפלל, אבל אחי ואנוכי ניצבנו מול התלבטות קשה מה לעשות?! הנסיעה מקטוביץ' לליזנסק מופרך בכחשש שעות נסיעה, מה שאומר שלא נספיק להגיע לפני השקיעה. מאידך המקום היחיד שידענו שנמצא בו מנין וגם נזכה להתפלל על הציון הקדוש של רבי אלימלך היה בליזנסק.

נזכרנו בסיפור שסיפר הרב גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א על אותו חסיד ברסלב זקן ששכנעו אותו נכדיו לטוס לציון של רבי נחמן, והחסיד התרגש מאוד מההזדמנות. כבר אספו את החבילות שלו ורגע לפני שעלה לרכב, הוא שאל את הנכד: 'היכן נתפלל מנחה?' השיבו לו 'סבא, אל תדאג כבר נמצא מנין בשדה התעופה. באותו רגע הסתובב והסבא ועלה חזרה לבית תוך שאומר, 'נסיעה לרבי זה דבר גדול אבל בשום אופן לא על חשבון של מצווה אחת!!!' כל השכנועים לא עזרו והוא נשאר בארץ.

לא חשבנו יותר מידי ונסענו דרך שלוש וחצי שעות עד ליזנסק, יצאנו בשמחה ובהתרגשות להתפלל בציונו של רבי אלימלך מליזנסק. למרבה האכזבה הציון היה ריק מאדם כי אם יהודי אחד שכבר התפלל מנחה. עשר דקות לפני השקיעה אמרתי לאחי: 'עשינו את המקסימום שלנו, עשינו דרך של שלוש וחצי שעות נוספות לנסיעה, אין ברירה, נתפלל ביחידות!!!!'

בלב כבד התחלנו להגיד קרבנות. לפתע, שמענו קול חריקת בלמים, כמו משום מקום, הגיחו שני מכוניות כאשר מכל רכב פרקו ארבעה מתפללים תרים אחר עוד שני יהודים למניין.

אין לתאר את גודל השמחה שאפפה אותנו באותם רגעים, התפללנו בשמחה ובהתרגשות כמו שאומר דוד המלך בתהילים, 'מאין יבוא עזרי' 'מאין' כמו משום מקום, הופיע העזרה שלנו, וממשיך את הפסוק 'עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ!!!' בעל המעשה:מ.ס.

הפענוח לזכות את הרבים בסיפור של השגחה פרטית מוזן לשלוח אל ר' שפתה סמואלס פקפס: 15326517922 o.y.wines@gmail.com

וחסידיו שומעי לקחו למדרגות גבוהות בתורה ובעבודה כנודע. והנה בשולחנו הטהור בליל שבת קודש, קלטו אוזני בתוך דברי קדש, שהיה חוזר ומספר את פסוקי 'אשת חיל הנאמרים בליל שבת קודש. ואמר לרמו במאמר הכתוב (משלי לא יח): 'טעמה כי טוב סחרה לא יקבה בלילה נרה'. ופירש באש קדשו: 'טעמה כי טוב סחרה' - הזוכה לטעום ממתק טעמה ודובשנה של סחורת התורה העובדת השם יתברך - 'לא יכבה בלילה נרה', גם במצבים החשובים ביותר שבגלות הממשלת לילה לא יכבה נרו, הלא היא נשמתו הטהורה, 'נר ה' נשמת אדם' (משלי כ כז), ויאיר ויזירה אור נשמתו להסיר ולגרוש כל החושך המחשיך את ליבו ואת נשמתו!

והעיד הנתיבות שלום, שאת דברי קדשו הללו אמר ה'בית אברהם' בהתלהבות עצומה כשכולו אדום ובוהק בלהב אש קודש, כדי להאיר את נשמות ישראל קודש... - שנים רבות לאחר מכן היה חוזר ומשנן את מאמר נוקב זה בפני תלמידיו וחסידיו, באומרו שעומק הרושם דקדושה שנחקק בלבבו מאותה שבת נותר בקרבו לשנים רבות! [שם]

- > < -

מסופר על הגה"צ רבי צבי הירש מיזליש זצ"ל, רב אב"ד דק"ק וייטצען שבהונגריה, שבשנות הועם שהיה בחמנה 'אושויץ' הידוע לשמצה ועלה בגורלו לעבוד עבדות המטבה של המחנה, וכאשר התקרב יום השבת קודש לא ידע להשיט עצות לנפשו כיצד יוכל להינצל מחילול שבת וטיכס עצה בדבר ביחד עם כמה תלמידי חכמים שהיו עמו שם.

ולאחר דין ודברים הסכימו, שישליכו שני אנשים יחדיו את התפוחי אדמה אל תוך הסיד כלאחר יד... ובכך ימצא שמיעטו מאוד בחילול השבת קודש, הן מתורת 'שנים שעשאוהו והן מתורת 'מלאכה שלא כדרכה'...

לאחר ששרד את כל מאורעות השואה חכה להינצל מגיא ההריגה, יישב על פי זה הגאון את כוונת התפילה שאנו מבקשים בסדר ליל שבת קודש: 'זיכנו לקבל שבתות מתוך רוב שמחה כל ומתוך מעוט עונות'. והתמיהה ידועה למה לנו לבקש רק על 'מעוט עונות', והיה צריך לומר בלא עונות כלל, אלא מתוך רוב זכויות ומהו 'מעוט עונות' שעליו אנו מבקשים. ברם תירץ הצדיק על פי ניסיונו, במצבים שכאלה וכיוצא בהם כששמירת השבת כרוכה במסירות נפש רבה ומזכרים בדיון להגיע אל עוון חילול שבת דקיימא לן בו חלל עליו שבת אחת כדי שישמר שבתות הרבה, ואין מוצאים שום עצה כיצד להימלט מחילול שבת - או אז על מצבים אלו מתפללים, שיהא לכל הפחות 'מתוך מעוט עונות', שנמצא את העצה הנכונה בדבר כיצד למעט ככל הניתן בעונות, ובכך נוכח לעשות ולקיים רצונו יתברך כדת של תורה!

[שם]

- > < -

הגה"ק האדמו"ר מצאנז קלויזנבורג זצוק"ל, בעל 'שפע חיים' ו'דברי יציב', שתה כידוע את כוס התעלה בימי השואה הנוראה במלואה, הוא איבד לדאבון לב את כל משפחתו כולם כשזוגתו הצדקנית בתו של הרה"ק בעל 'עצי חיים' זצוק"ל עלתה על מוקדה ביחד עם כל אחד עשר ילדיה, שנעקדו כולם על קידוש השם באושויץ, בחמת הצר הצורך ממשיך דרכו של עשירי הרשע שהתנכל אף הוא אל יעקב אבינו ע"ה וביתו ואחד עשר ילדיו.

גם הוא עצמו עבר במחנות השואה את כל שבעת מדורי גיהנום הקשים והנוראים שם, ואך בקושי שרד והחזיק מעמד נספי ניסים ופלאי פלאות עד תום המלחמה כנודע. יום השחרור מן התופת היה ביום חמישי בשבוע אחד מיטלטלים כעלה נירף באחת מרכבות המוות הידועות אשר הסייעים הנאצים ימ"ש בסוף המלחמה במהירות מטורפת אל חזככי גרמניה. כשלפתע באמצע הדרך נגלה לעיניהם פתאום גדוד חיילים אמריקנים מצוידים בטנקים ובתחמושת רבה,

שהלכו וכבשו עיר אחר עיר וכפר אחר כפר, הנאציים מובילי הרכבת נבהלו על נפשם הם נטשו בפתאומיות כן את הרכבת על הפסים וברחו לכל עבר ונעלמו כולם.

היהודים הנותרים שלדי עצמות שרידים מוצלים מאש, התהלכו באותם ימים בעצבות וייאוש נורא לאחר שאיבדו את משפחותיהם, ולא ידעו לאן לפנות כאשר רוב מנין ורוב בנין של יהדות פולין והונגריה חרב בעדם.

בליל שבת קודש הראשון שלאחר השחרור, כשעדיין מדי אסירים לגופם, ובקושי החזיקו את החיות באפם, החליט הרבי הקדוש לערוך את שולחנו הטהור!

כשניסה לשוחח על כך עם קומץ היהודים הניצולים הסתכלו אלו עליו כמי שהשתבשה דעתו ל"ע, מה שייך עתה במצב נורא שכזה לערוך טיש!

בקושי הצליח למצוא שם מנין יהודים שבאו להשתתף בשולחן השבת. אך כל זה לא הפריע מאומה את עבודת הצדיק, שכידוע יצא מעשן המשרפות כארי בגבורתו, והחליט להקים את כל בית ישראל מעפרות הכבשים, לרומם את קרן התורה וישראל ואת קרן השכינה הקדושה.

כדרכו במשך כל אותם חדשים ארוכים שבמחנות העינויים שלא לשנות אף לא כקוצו של י"ד ממנהגיו בקודש, המשיך גם כאן באותה שבת - הוא החל את שולחן השבת בנוסח 'שלום עליכם' המקובל ביזו מבית אבותיו ברודניק גארליץ וצאנו המעטירה ובהתלהבות אש קודש ובכיות נוראות החל לומר את תפילת 'דבון העולמים'.

והנה בהגיעו לתיבות התפילה: 'כי הדלקתי נרותי, והצעתי מטתי וכי', התרגש מאוד ולפתע עלה על השולחן וברוב בכיות ושברון לב עצום הפך את המילים, ואמר: 'כי הדלקתי מטתי והצעתי את נרותי'... והסביר את דבריו (כידוע דרכו בקודש שהיה מדבר בתוך התפילות הרבה, ועושה פלילות עם קונו, כגמול עלי אמו): אף על פי שהדלקתי את מטתי, שנשרפו חיים כל יוצאי חלצו עם אשתי הצדקנית כולם בכבשן האש! - אף על פי כן 'הצעתי

את נרותי, הנני מכבד את השבת כהלכתה. כך המשיך בהשתפכות הנפש, שעה ארוכה, כשהוא חוזר על המילים הללו שוב ושוב, תוך שהוא צועק ומכריז: רבוש"ע אף על פי שהדלקתי את מטתי כ"ל, אין לי שום טענות עליך חלילה, והצעתי את נרותי לכבוד יום השבת.

אמרתו הקדושה הזו, התפרסמה חיש בין כל יהודי המקום התרגשות גדולה אחזה בניצולים כששמעו על הטיש' הנורא שנערך בליל שבת, ולמחרת ביום השבת כבר הגיעו כמה מאות איש להשתתף עם הצדיק בתפילות השבת וסעודותיה!

- > < -

בבית מדרשו הגדול של מרן הרה"ק בעל 'זיואל משה מסטמאר זצוק"ל, בשכונת ויליאמסבורג שבעיר ניו יארק, היה המנהג שבשבת קודש לפני תפילת שחרית או לפני קריאת התורה, נגיש הגבאי המפורסם רבי יוסל אשכנזי זצ"ל אל הרבי לשאול בדבר חלוקת העליות שבקריאת התורה, והרבי בעצמו היה מורה מי יעלה לכל עליה ועליה.

מלבד קריאת התורה שבהיכל בית המדרש הגדול, נערכו בשטיבלאך הסמוכים עוד מעמדי קריאת התורה, שם היו עולים שאר החיובים שנצרכו לעליה באותה שבת, וכך היו כל החיובים שבכל הקהל הגדול עולים לתורה בשבת קודש.

באחת השבתות הגיע אורח חשוב מירושלים עיה"ק להסתופף בצילו של רבינו הקדוש, ה"ה הרה"ח רבי ישעיה הלוי וירצבצברג זצ"ל, והיה לו באותו שבוע יארציית של אביו ושל אימו ה"ה, שנעקדו שניהם יחדיו על קידוש השם בימי השואה. - כשנגיש הגבאי ר' יוסל אל הרבי כדרכו בענין חלוקת העליות אמר לרבי: לאורח דגן הר"ד ישעיה יש השבוע יארציית של אביו ואימו שנספו בשואה הוא לוי, ויכול לקבל עליית לוי. אך מאידך גם להר"ד חיים לוי מתפללי בית המדרש יש גם כן יארציית השבוע של השווער והשוועגער שלו ה"ה, שנספו אף הם בשואה האיומה ולמי מהם אם כן תחולק עליית לוי?

לפליאתו פסק הרבי, האורח רבי ישעיה יקבל עלייה שם בפוליש... בקריאת התורה שבשטיבלאך, ואילו כאן בבית המדרש הגדול יעלה נא ר' חיים לוי!

תמה הגבאי לפשר דבר, הרי רבי ישעיה הוא אורח דגול, וגם היארציית שלו הוא על אביו ועל אימו, מה שאין כן ר' חיים שהוא מתפלל קבוע כאן ויכול לעלות בשאר שבתות ואין היארציית שלו כי אם אחר חמיו וחמותו. ואם כן לכאורה דינו של ר' ישעיה נראה חשוב יותר, ומדוע שלא נשלח את ר' חיים שיקבל את עלייתו שם בפוליש?

הטעים לו הרבי את סברתו ואת נימוקו, ולימדו פרק במידת 'אהבת ישראל' אשר תחיש את בנין בית קדשו ותפארתו: הן נא את אשר לפנינו, פתח הרבי בהסברו הנעים שם למעלה בשמים אין שום נפקא מינא בין העליה שבהיכל לעליה שבשטיבל... שכל שעלה החיוב לתורה בכל מקום שהוא, הרי נפעלה הטובה הנצרכת לנשמה, ושני המקומות שווים בעולם העליון! - אלא מאי, החילוק הוא כאן למטה בעולם הזה... והרי מן הסתם הגיעה גם זוגתו של ר' חיים לוי לבית הכנסת לכבוד היארציית של הוריה, וכאשר תראה היא מעזרת נשים שבעלה ר' חיים מקבל עלייה לתורה לכבודם של אביה ואמה ה"ה, אשר זוכרת אותם רק מימי ילדותה, הרי בודאי זה ישמח את לבבת, להמציא לה מעט נטפי תחומים ומזור לליבה הפצוע, והרי שם בשטיבלאך אין 'עזרת נשים', ואילו מוהר"ד ישעיה שהגיע הנה בגפם, יוכל שפיד לעלות לתורה גם במניינים האחרים!

כך משלבים הצדיקים את מידת 'אהבת ישראל' בשבת קודש, כאשר ליבו ודעתם נתונים לכל צרכם טובתם של ישראל, ובכך מכבדים את השבת ביותר, כי כבודם של ישראל הוא כבודה של שבת קודש, שהם הם 'עם מקדשי שביעי', כולם ישבעו ויתענגו מטובך, אמן. רב לכם שבת בְּרָהּ הַזֶּה!

כוחינו ב'פה'!
לאור המצב השורר פה, דיבר רבינו שליט"א בשבת העל"ט בסעודה שלישית אודות הצורך להתחזק בתפילה בציבור, כי זוהי סגולה גדולה לשיכח אף וחימה כשמידת הדין מתוחה עלינו. ובצאת השבת גם ביקש שיפרסמו בשמו סגולה זו.
אשר על כן באנו בואת לקיים את רצונו, ומעתיקים אנו כאן מימרא שהוזכר רבינו שליט"א מספר 'ברך משה' סגולה זו מתבארת מתוכנה. וז"ל:
'זוה שאמר הכתוב (במדבר לג, כה) 'ויסעו מחרדה' כי באם יבקשו ישראל להינצל מפחד וחרדה מכל מיני גזירות קשות ורעות אזי ויחזו במקהלות' היינו להקהל ולהתאסף יחד ולהתפלל עם הציבור, ועל זה נאמר (תהלים סח) 'במקהלות ברכו אלקים' רומז על תפילת הציבור במקהלות עם רב אשר סגולתה נשגבה לבטל כל מיני פחד וחרדה מעל בני ישראל, ובכוחה יוכלו להינצל מכל צרה וצוקה ומכל נגע ומחלה, ויושפע עליהם אך טוב וחסד כל הימים.'
תקוותנו שהש"ת ישמע תפילתנו ומן השמים יתעוררו עלינו החמים מרובים, ויחונן אותנו בכל הישועות, ובנאולתנו השלימה בבי"א.



מוקד הזמנות ספרים
של הגה"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א
קו הזמנות של מכון טיב **0733-22-76-09**
הספר אצלך והספר אצלך
אם אתה רוצה להשיג את הספר הזה



י"ד ל' ע"י קהילת שבת בית ד' | רח' ישעיהו 7 ירושלים | טל: 05276-10455 078-3331109 | shivti1@gmail.com

יהודי יקר! אל תחזיק טובה לעצמך, הנך עוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור פגוויך ולהיות שותף לזיכוי הרבים. הפענויניים יקבלו את העלון במייל (אפשר גם ישירות לדפוס) בקובץ להדפסה.

Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zelig@gmail.com or text 718-249-7173